ԵՐՐՈՐԴ ՏԱՐԻ - ԹԻՒ 627 Կ. ՊՈԼԻՍ, ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ, 1898 ՆՈՅԵՄԲԵՐ 10 22 8 ՐԷՋԷՊ 1316 10 ԹՇՐԻՆ ՍԱ. 1314 Գ. ՏԱՐԻ, ԹԻՒ 627

20 ՓԱՐԱՁ

Բիւզանդիոն

20 ՓԱՐԱՁ

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ ԲԻՒԶԱՆԴ ԳԷԶԵԱՆ

PUZANTION
Journal Arménien Quotidien, Politique, Financier et Littéraire
Directeur - Propriétaire
PUZANT KÉTCHIAN
Bab-Ali Djaddéssi, No. 23 _ 25.
CONSTANTINOPLE

«بوزانتيون»
ايمتيجه بوى وسياسى غزته صاحبى وسئول مسئول
بوزانت كچيان
مطبعه دائره خانى باب عالى جاده سنده ٢٣-٢٥ نومرولى دائره ده مخصوصدر

ԱԶԳԱՑԻՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ — ՀԱՅՈՑԹԵՐԹ ԱՄԵՆՕՐԵԱՅ — ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ԳԻՏԱԿԱՆ

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ

ԽԱՂԱՂՈՒԹԻՒՆ ԹԷ ՎՐԷԺԽՆԴՐՈՒԹԻՒՆ

Նիւոլա Բ.ի առաջարկը.—Մեծ Թզենի Լանտոնի մէջ.— Եկեղեցականաց կարծիքը թզենային խնդիրներու վրայ.

Դիտեցէք սա հետաքրքրաշարժ պատկերը միջազգային քաղաքականութեան թատերաբեմին վրայ.—Պատկերին առջեւի մասին վրայ Օմանուրեան եկամատավարը, ուր չորս ժամուան միջոցին քան և եօթն հազար քաջամարիկ Տէրվիշք գետին կ'փռուին ռումբերու եւ գնդակներու հեղեղին տակ, ու անզգուեշգիպուական յաղթական բանակէն քիչ մը անդին, Ֆաշոտա, ուր կարճ Ֆրանսացի սպան կը պարզէ եռագոյն դրօշն որ Եւրոպայի շրջանն ըրած է, և «Մ'ըն է Նեղոսի այս կողմը»կ'պոռայ, Սիրիկէի շրջանն ընելէ ետքը։ Ֆիշներ և Մահան, դէմ առ դէմ, քիչ մնացեր է որ աշխարհի էն բարեկիրթ երկու Տէրութիւնները մահացու կռիւ մը բռնել տան։ Պատկերին մէկ կողմը Ռուսիա, որ կ'պատրաստուի նոր կտորներ կորզել չինական հողէն, և միւս կողմը Գերմանիա, ոչ նուազ հետամուտ մնալուր և հեռաւոր գաղթային երկրակալութիւններու։ Երկուքին մէջ տեղը, գինուող տորմիղներու շռինդն ,ու կիւլլեական հակայ դարբնոցներու մէջ գամուող անթափանց նոր զրահներու չառաչիւնը։ Եւ արտասուաթոր Սպանիան ,—որուն կորզուն իր ճանկերուն մէջ առեր է Ամերիկեան Սբծիւը ,—կ'սարսռագրէ Փիլիպպանց թոռումն և կարլոս Ե.ի և Փիլիպպոս Բ.ի հպարտ Գահուն հրաժարումը գաղթային ամէն տիրապետութենէն։ Իսկ եռաւիլ յատակագծին վրայ, հրէշաձայնային երեւոյթ մը որ կ'սաւառնի ամպերուն մէջէն, մէկ ձեռքը ձիթենւոյ անխուսափելի դասական ոստն, և միւս ձեռքը բռնած թուղթ մը որոյ վրայ կ'կարդանք «Զէնքնկեցութիւն»։

Ա'լ ասկէ ետքը պնդեցէք, եթէ կրնաք, թէ տրամաբանութիւնն ո՛ եւ է բաժին կրնայ ունենալ այն ահագին զաւեշտին մէջ որ Բաղաքականութիւն կ'կոչուի։

Մենց որ ,Նիքոլա Բ.ի առաջարկէն ի վեր, աղմկերուն իրարու դէմ անուցած կիրքերը փոխանակ մեղմանալու՝ ա'լ աւելի բորբոքեցան։ Ֆրանսացիք ուխտեցին առաջին առիթ ի վրէժ հանել Անգլիայէն՝ այն նուաստութեան համար զոր Ֆաշոտայի գործին մէջ կրել տուաւ Ֆրանսայի։ Բայց Թագուհի կ'փութայ կանխաւ զեկուցանել թէ ի Ֆաշոտա Մեծն Բրիտանիա հէնն հաշիւներ միայն մաքրեց Ֆրանսայի հետ։ Թո՛ղ Ֆրանսա ապագային մէջ ներկային վրէժն հանէ Անգլիայէն։ Ներկային մէջ Անգլիա անցելոյն վրէժն էր որ հանեց Ֆրանսայէն։ Ի՞նչ գեղեցիկ, ի՞նչ խաղաղասէր [՞՞] զգացումներ։ Շատ չէ մնացեր որ աշխարհի էն քաղաքակիրթ ազգերն իրարու գիրկն խչնան...եղբայրաբար։ Այն բարիզեան թերթերուն որք կ'գանգատին անգլ. կոչտութենէն Ֆաշոտայի խնդրոյն մէջ, Լոնտոնի լրագիրք կ'յիշեցնեն թէ Մատակասքարի, Սիամի, Թունուզի եւ նոյն իսկ Եգիպտոսի մէջ, Ֆրանսացիք մինչեւ հիմա բնաւ բանի տեղ չդրին Անգլիոյ բարեկամութիւնն, եւ առիթ չփախցուին՝ պզտիկ ձգելու Մեծն Բրիտանիան։ Թարմ, անժխտելի դաշնագրերու հակառակ, Ֆրանսա կոխեց անցաւ Անգլիոյ առեւտրական բոլոր իրաւունքները Մատակասքարի մէջ, և անգլիական ծանուցագրերը մինչեւ իսկ անպատասխանի թողուու անքաղաքավարութիւն ունեցաւ, ևն. ևն։ «Աւելի ազէկ է որ Ֆրանսայիք մեզմէ վախնան քան սիրեն զմեզ», կ'ըսեն Անգլիացիք։

*** Այս միջազգային հակառակութեան ոգին դէմ բողոքելու համար էր որ նախընթաց չաբթուն ի Լոնտոն մեծ միդինկ մը եղաւ նախագահութեամբ Լոնտոնի եպիսկոպոսին, և մասնակցութեամբ անգլիական բոլոր քրիստոնեայ եկեղեցիներու ներկայացուցիչներուն։ Իրաւարարութեան Դաշնակցութիւնն և այլ խաղաղասէր ընկերութիւններ ևս բազում պատուիրակներ ունէին։ Ամէն մարդասիրական գումարումներու մէջ իրենց ձայնի լսելի ընդ կարգ մը անկլիքան և ոչ-անկլիքան եպիսկոպոսներ, եկեղեցիներ, ևն. ալ կ'մասնակցէին։

Նախագահը զոյց Նիքոլա Բ.ի մարգասէր առաջարկն, որ, ըստ, մեր ժամանակին էն յարգի պարծերէն մին պիտի նկատուի՝ յօգուտ մարդկային բարօրութեան։ Ուրախութեամբ կ'տեսնենք յառաջդիմական ամէն քայլ նիւթական զարգացումի համբոյն մէջ, պիւտերն ու հնարքները, և անոնց բարեգործ արդիւնքները։ Բայց ա'լ աւելի իրաւունք պիտի ունենայինք հպարտանալու՝ բարերար, մարդասէր գաղափարներուն ամուսն ու տարածումը դիտելով։ Այսպիսի գաղափարները ի սկզբան մի քանի խմաստասէրներու մտքին մէջ կ'ծնէին։ Եռանդուն համախոհներ գտնուք կ'տարածեն երբեմն ծայրայեղ ոգեւորութեամբ, իրրեւ համայնարոյժ դեղ մարդկութեան ցաւերուն համար։ Բայց յետոյ քաղաքական խմաստութիւնն ու փորձառութիւնը գանոնք կ'զեղչեն, կարելի, գործադրելի ձեւի մը կ'վերածեն։ Դժուարութիւնք կ'ծագին խաչն և իրականն իրարու հետ հաշտեցնելու։ բայց երբ օգտակար գաղափար մը այս գործադրական ատիճանին կը հասնի, արդէն նշանակելի քայլ մը առնուած կ'ըլլայ, և մեծ է օգուտը մարդկութեան համար։ Նիքոլա Բ.ի առաջարկէն ի վեր ալ ներելի չէ ծիծաղիլ եւրոպեան սպառազինութիւնները զեղչելու գաղափարին վրայ։ Մեր պարտքն է այլ եւս խաղաղասէր միտումները մշակել ժողովրդին մէջ։ Թո՛ղ ուրիշ նուազ զօրաւոր ազգեր հպարտանան, բորբոքին, սապարէզ կարդան։ Մենք այնքան մեծ եւ հզօր ենք որ կրնանք բարի օրինակ մը տալ անոնց։ Մերինն այնքան հին և հասատուն վաճառատուն մ'է որ պէտք չունի հանապազ փոքրիկ չահերու եւ տեւէն վազելու։ կրնանք վստահիլ թէ բրիտանեան ցեղն իր բնածին ձեռներիցութեամբ ու ճարտարութեամբ միչտ առաջնակարգ դիրք մը պիտի ունենայ համաչարհիկ վաճառականութեան մէջ։ Անգլիոյ ճակատագիրը մեծ աչխարհավարի մը [լ. Սալզպըրիի] ձեռքն է, ու կրնանք ապահով ըլլալ թէ իր չրջահայեաց մտքով նա եղք մը պիտի գտնէ միջազգային վէճերուն մէջէն առանց պատերազմի դուրս ելնելու համար։ Մինչեւ հիմա ո՛չ մէկ պետական մարդ քան ղեկոտ Սալզպըրի աւելի աղէկ ըմբռնած է Բրիտանեան Տէրութեան պէտքերը, պատասխանատուութիւններն ու միջոցները։ [Ծափ։ մէկ կողմէ, ծՀ ծՀ բողոքներ միւս կողմէ։]

Վեր. տէնհաթը չատագովելով իր այս բանաձեւը, հարցուց թէ ո՞ր քրիստոնեան կրնայ կարգալ Զաբրին Շրջաբերականն և չգոհանալ Աստուծմէ որ հզօր միապետ մը կ'համարձակի լոկ վերացական, իտէալ առաջարկ մը մէջտեղ դնել։ Եւ իրօք, առ այժմ ասկէ տարբեր բան մը չէ Զաբրին գիրը։ Գուէ տարիներով պիտի սպասենք՝ մինչեւ որ սկզբնաւորումը տեսնենք կայսր ուրուագծած գործին։ Ներկային համար, իսկզբը սա՛ է թէ Անգլիա ի՞նչ ընդունելութիւն պէտք է ընէ Նիքոլա Բ.ի առաջարկին։ Անգլիոյ ժողովուրդն էապէս խաղաղասէր ժողովուրդ մ'է, թէեւ է'խոստովանիմ որ երբեմն երեւոյթք ասոր հակառակը կ'ցուցնեն։ Հիմա չեմ կարծեր որ մեր մէջ մեծ կուսակցութիւն մը գըտնուի պատերազմէ օգուտ սպասող։ Ուրեմն պէտք է օգնենք որ Զաբրին առաջարկն յաղթական ելք մ'ունենայ։ Նախ և առաջ, մեր պարտքն է բարեկամական համաձայնութեան մը գալ Մանչի միւս կողմը գտնուղ ժողովրդներուն [Ֆրանսացիներուն] հետ, վերջ տալով այն դժուութեան որ պահ մը մթագնեց մեր բարեկամութիւնը։ Պէտք չկայ ընդլայնելու այս գաղափար, զի չկայ Անգլիացիներու ժողով մը որ համոզուած չըլլայ արդէն թէ Ֆրանսայի հետ պատերազմն ոճիր մ'է։ Միակ ոյժն որ զմեզ Ֆրանսայի դէմ պատերազմի կրնայ մղել՝ ատտանան է, և օգնութեամբ Տեւոն, կրնանք ճգմել ատտանային գլուխը։ [Ծափ։]

Վեր. Ֆ. Մէյէր երկրորդելով, ըսաւ թէ իրենք «ինչ ալ ըլլայ, խաղաղութիւն թող ըլլայ» չեն ըսեր, բայց նաեւ կ'պնդեն թէ Զաբրին առաջարկը կարելիութեան սահմանէն դուրս չէ։

Հերֆօրտի եպիսկոպոսն, որ անկլիքան ծիսակէր եպիսկոպոսներուն եւ քէլէհմիմներուն դէմ ձայն բարձրացնող սակաւաթիւ մեծ եկեղեցականներէն մին է, և միդինկներու մէջ միշտ պերճախօս առենաբանող, այս անգամ ալ ձայն բարձրացուց՝ իր հայրենասիրական ազդակիցներուն յիչեցնելու համար թէ իրենք ալ Ֆրանսայի Շօվէնիներէն վար չեն մնար. բայց Անգլիոյ նման մեծ և հզօր ազգի մը պատիւն ալ, չհն ալ խաղաղութեան մէջ պէտք է փնտռել։ Եւ յետոյ, ըսաւ, քանի որ Քրիստոնէի անունը կ'կրենք, պէտք է որ միջազգային քաղաքականութեան մէջ ալ ցոյց տանք Քրիստոնէի քաղցրութիւնը, խաղաղասիրութիւնն ու փափուկ կենցաղագիտութիւնն, եւ մէկդի ընենք սպառնալիքն, յոխորտանքն, ամբարտաւանութիւնն, որք մեզ չեն վայլեր, ուրիշներու կ'վայլեն։ կ'յուսայ որ Զէնքնկեցութեան Դեսպանախորհուրդը պիտի գումարի, և Լորտ Սալզպըրի ու Լորտ Րոզպէրի քով քովի բազմած կանաչ սեղանին չուրջ, պիտի չատագովին Ռուսիոյ կայսեր առաջարկը։ կ'մաղթէ նաեւ որ ի մօտոյ Մեծն Բրիտանիա գործնական դաս մը տայ աչխարհի, իր սիրելի ազգակիցներուն՝ Մ. Նահանգներուն հետ կնքելով իրաւարարութեան Դաշնադիր մը։ [Ծափ։]

Խօսեցան նաեւ վեր. Ճ.Կլատդըն և այլք. բանաձեւերն եռանդով քուէարկուեցան. բայց արգելք չեղան որ Լ. Սալզպըրիի պատերազմ սպառնալով միայն կրցաւ «Ֆրանսայի հաչէն զալ»։

ԼՈՒԻՐԵՐ ԿՈՎԿԱՍԷ

[ԹՂԹԱԿՑՈՒԹԻՒՆ «ԲԻՒԶԱՆԴԻՈՆ»Ի]

ՏՓԼԻՍ, 27 Հոկտ. 98

Ռուսաց Սինոդի կազմած կանոնագրութիւնը Օրթոտոքս եկեղեցւոյ գիրկը դարձող Ռահվաներուն [արեւելեան կաթոլիկներուն] համար, Նիքոլա Բ. կայսրն հաստատելով՝ հետեւեալն ևս աւելցուցած է. —«Ցոյս ունիմ, որ այս կանոնները բաւականութիւն կուտան բոլոր իրաւացի պահանջներուն, և առաջքը կ'առնեն ամէն տեսակ չփոթութեան, որ կ'ցանեն ժողովրդին մէջ Ռուսաստանի և Օրթոտոքսութեան թշնամիները։ Լեհացիք թող անարգել պաշտեն Տէր Աստուծոյն լատինական ծէսով, իսկ ռուս մարդիկ ի սկզբանէ անտի հաստ են և կ'ըլլան Օրթոտոքս, և թագաւորին ու թագուհւոյն հետ ամէն բանէ աւելի կ'պատուեն և կ'սիրեն մայրենի Օրթոտոքս եկեղեցին»։

*** Ռուս կառավարութիւնն որոշած է որ՝ ռուս եկեղեցական-ծխական դպրոցներու համար ուրիչ դասատութեանց պատկանող անձինք ալ հոգաբարձու ընտրուին։ Սա միջոց մ'է որ այդ դպրոցները մատչելի կ'դարձնէ այլադաւանները համար ալ, մանաւանդ այն տեղերն ուր պետական կամ քաղաքական դպրոցներ չկան։

*** Հոկտ. 18ին, առաւօտ՝ Մայր-կայսրուհի Մարիա Ալէքսանտրովնայի կոյրերու խնամակալ ընկերութեան Կովկասեան ճիւղի փոխանորդը կ'յայտնէ որ մինչեւ սեպտ. 1 1898, գրամարկղին մէջ ունեցած է 45,111 ր.։ ճիւղի ակնարկութեանին մէջ 1898 Սեպտեմբերին նոր հիւանդներ եղած են 397 հոգի, որ հիներուն հետ միասին հաշուելով գումարը կը հասնի՝ 2,786ի։ Նոյն միջոցին կատարուած է 71 աչքի անդամահատութիւն։

*** Պատչճաւոր իչխանութեան կողմէ ի պաշտօնէ բռնատրուած է որ օտար պետութեան բարձր չքանչաններ ստացողներն այլ եւս նոյն պետութենէն ստացած տուորին չքանչանները չկիրառ կրեն։

*** Հոկտ. 17ին Տփղիսի մէջ, Գէորգ Շահումեանց տորճանակի չորս հարուածով ծանրապէս վիրաւորեց իր ընկեր Գէորգ Տէր-Սիմէոնեանն ,սպառնց նաև այս վերջնոյն եղբօր կեանքին դէմ, և թեթև կերպով վիրաւորեց Աղեքսանդրապոլցի վաճառական Ղուլթախճեանին։ Ոճիրը գործելէ յետոյ, կատաբել առնարիւնութեամբ քաղաքապահին հետ կռիւ նետելով դիմեց ոտիկանատուն Շահումեանց։ Զրոյց կայ որ այդ ոճիրներուն պատճառը՝ ընկերութեան (գործի) մէջ կնճռուտ հաչիւներն եղած են։

*** Բեռլերպուրկի Համալսարանին մէջ այս տարի մեծ մաս մը կ'կազմեն՝ Զին, մանղոլ, մանչուրական, ճապոնական ու քրիստական լեզուներն ուսանող աշակերտները։

*** Աւետիկ կիւրեղ եպիսկոպոսի ժառանգին վրայ գրուած դամբանականը, զոր հեղինակած է Ն. Ս. Օծութիւն իր հոգեւոր հայրը։

«Հանգի՛ր, ո՛վ ծիր մշակ,— վաստակեալ ի հունձս Աւետարանի,— երանելացեալ Մայր Սիոնի ծաղիկ,— Նոէ հրեշտակ էջմիածնի լուսակերտ Սիոնի.—Ա,յլ, աւա՛ղ, գու վաղաժամ թառամեցար,— եւ լռեց քալոզչի մշտախօս բարբառ.— Ո՛վ գու վարդապետ սիրելի ժողովրդեան,— եկիր ի վերջոյ նորա գիրկ հանգչեցար.— Նորոյ Նահապետի պատուական ազգային,— եղին զայս մահարձան ի վերայ գերեզմանիդ,— Որ յօրեաց զանեղծ արձանագիրս,— Սա ի պահել զանուանդ յիշատակ,— եւայց ի վերայ նմին ի միտ,— ... Քոյին վչտակիր հայրիկ։»

Վաթ. 8 Մարտ, 1895 Նոյեմ։

*** Հայրապետը մտադիր է Դեկտեմբերին գալ Տփղիս, և ձմեռն այնտեղ անցընել։ Հայրապետին ու Սինոդականներուն մէջ պաղութիւն կայ։ Ուսահայ կղերը կ'գանգատի թէ Ն. Ս. Օծութիւն աւելի արեւմտեան քան արեւելեան Հայոց կղերէն եպիսկոպոս կ'ձեռնադրէ։

ԱՄՈՎԿԱՍՑԻ

ԵՓՐԱՏ ԳՕԼԷՋԻ ՆԵՐՍԷՆ

Բնութեան երեսէն ինկած չոր ու ցամաք Խարբերդն, որ միայն լեռնային զով ու մաքուր օդ մը ունի և քչիկ մ'ալ ջուր, այնչափ քիչ որ, գաւառական բացատրութիւնը գործածելով պիտի ըսէի, հաւ մը 10 փր.ով կ'ջրէ, այս Խարբերդն եփրատ Գօլէջի հնոհիւ նախանձելի դիրք մը ունի հիմակ։ Իրաւ որ նախախնամութիւն մը եղած է այս Գօլէջն իր շրջավայրին համար, և արտադրած է այնպիսի մարդեր որք պարծանք եղած են կամ պիտի ըլլան իրենց պարագաներուն։ Խարբերդի անջրդի կողերէն հիմա գիւտութեան աղբիւրը կ'հոսի կենսատու։ Հրմանց մը կ'զգամ երբ Գօլէջին այսքան բարեացառիթ ըլլալուն վրայ կ'խորհիմ, և մանաւանդ հպարտութիւն մը կ'զգամ քանի որ ես ալ իր գիրկը սընած եմ։ Բայց բան մը որ իմ սիրտս կ'խչխչեցնէ այս հրճուանքի պահուս եւ կ'ամչցնէ զիս, Գօլէջին կառավարիչներուն չափազանց կրօնամոլ և անձկամիտ ըլլալն է, որուն պատճառու Գօլէջի արտադրած լաւ արդիւնքներուն կ'խառնուին ճախաւեր արդիւնքներ ալ։ Գօլէջին վարիչները քանի որ ասոնք են, անոր նպատակը պարզ բոլորեալ չէ։ Ուսումնարանի ըլլալու կոչուած է դպրոցը թէ եկեղեցի, մարդ չի գիտեր. մինակ այսչափն որոշ է որ ամէն ուսուցիչ պարտաւորեալ է աստուածաբանութիւն ալ սորվեցնել իր դասին առեն, և գիտութիւնն ու կրօնքը միչտ համաձայնեցնել Ադամի չափ հնաւանդ բանաձեւերով։ Աստեղագիտութեան ուսուցիչը միչտ աչքին առջև ունենալու է սա կէտը՝ թէ մի գուցէ իր խօսքերն հերքում մ'ըլլան Ծորի ևԴաւիթի սովրեցուցած աստեղագիտութեան ,[արդէն ասոնց մեծ աստեղագէտներ ըլլալն ապացուցուած է... քարոզներով], և կամ հակառակ գան այս ինչ կամ այն ինչ աստուածաբանին գաղափարին։ Պատմութեան դասատուն վախվխելէն յայտնելու է իր գաղափարները մարդկութեան հնութեան մասին։ Սէնն ուսուցչի սիրտը կ'րթխտայ երբ անխորհրդաբար բերնէն ազատ խօսք մը կ'փախցնէ, թէ մի՛ գուցէ իր խօսքը Գօլէջին վարիչներուն, Միսիոնարներուն, ականջն հասնի... վազելէն [ասանկ խօսքեր շատ չուտ տեղ կ'հասնին, իրենց ապագութե՞ն համար թէ խօսք տանող-բերողներու չնորհիւ, ո՞վ գիտէ] և անոնք ալ... ամսականը չաւելցնեն։ Մեր քիմիագանութեան դասատուին եթէ օր մը հարցուեցաւ թէ հողը սնունդ չունի քանի որ ինչպէս «կենացդ բոլոր օրերուն մէջ հող ուտես»ի դատապարտուել օձը՝ կրնայ ապրիլ, և թէ տեսնուած է որ օձը՝ չէ թէ հող, այլ միս և ուրիշ բաներ կ'ուտէ ,ուստի այդ «Հող ուտես» խօսքը օձին նկատմամբ ըսուած, ի՞նչպէս հանկնալու ենք։ Պատասխանեց թէ՝ ամէն բան հող է։ Սա պատասխանն իրեն ալ նչին չէր գար, բայց ի՞նչ ընէր, ամսականը «ուտքին վրայ կ'կոխէր։»[*]

Ս.ՑԻԼ.

Խարբերդ-Մէզրէ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԻՏԱԼԻՈՑ խորհրդարանն յոյժ փայլուն ընդունելութիւն մ'ըրաւ Ումպերթօ թագաւորին և թագուհւոյն։ Ներկայ էին երկու հարիւր յիսուն եւ եօթնհոգի և հարիւր յիսուն ծերակուտական։ Դեսպանական մարմնոյն յատկացուած բեմը չբեղ տեսարան մը կ'պարզէր։ Գեղեցիկ սեռին զարդերն ամենափայլուն չրջազգեստներով բըռնած էին իրենց յատուկ նստարաններըը։ Նիսոը բացուելէն հինգ վայրկեան առաջ հասաւ Մարկարիտա թագուհւոյն թափորն, որմէ անմիջապէս վերջ եկաւ թագաւորն իր հեռաւորդներով, ընկերակցութեամբ Ասպդայի և Ճենովայի դուքսերուն։ Բազմութիւնն յարգանօք ողջունեց արքայական տոհմը։ Թագաւորն բոլոր պահնորդք զինուած էին և զինուորները բռնած էին ճամբաները։ Թագուհին հագած էր մամուռի կանաչութեամբ թաւիշէ ճոխ տարազ մը, նոյն գոյնով փոքրիկ գլխարկ մը դրած, որոյ վրայ կ'տատանէր դեղնորակ փետուր մը։ Վեր. Թագուհւոյն կ'ընկերանար Նարոլիի Իչխանուհին—իր հարսը— որ կ'կրէր վարդագոյն մետաքսեայ չքեղ տարազ մը։ Երբ թագաւորն ու թագուհին Խորհրդարանը մտան, երկարաձիգ ծափերով գոռաց սրահը։ Երկի արդէն հրատապակցին գահաճառը։ Մեբակուտականք և երեսփոխանք մեծ հետաքրքրութեամբ մտիկ կ'ընէին, մանաւանդ թագաւորին ծանուցած նոր ձլագրերուն և հասարակաց օգտին ծառայող որոշումներուն։

ՀՈՒՆԳԱՐԻՈՑ ՆԱԽԱՐԱՐԱՊԵՏ Պառն Պանֆիլի ի պատիւ, Պուտապէշտի քաղաքապետութիւնն որոշեց անոր չնորհել Պատուոյ Քաղաքացիութեան տիտղոսն ի վարձ այն ծառայութեանց զոր մատուցած է Կայսեր, հայրենեաց, ազգին և մայրաքաղաքին։

—1848ի պատերազմէն ետք Հունգարացւոց ոխերիմ թշնամի Զօր. Հէնգֆի մահարձանը կառուցուած էր Բէշդայի հրապարակին վրայ։ Մահուռք չատ գէշ աչքով կ'դիտէին այս արձանը։ Ֆրանց Եոզէֆ կայսր հրամայեց որ զօրավարին արձանին տեղը կանգնուի հանդուցեալ էլիզապէթ կայսրուհւոյն ի պատիւ մահառներուն հանգանակութեամբ չինուելիք արձանն, ինչպէս արդէն ծանուցինք։ Հիմակ ալ որոշուեցաւ որ ոչ միայն Հէնգֆի արձանը վերցուի, այլ 1848 ի պատերազմին մէջ մեռնող Հունգարացոց համար յիչատակարան մը կանգնուի հոն, կայսրուհւոյն արձանին մօտիկը։

[*].—Սիրելի Պ. Սահլ. ասս բաներն հոս գրելուն օգո՞ւտն ի՞նչ է։ Գրեցէ՛ք նիւ. Եորքի թերթերուն մէջ որ գործ բացուի, ազատամիտ ամերիկացի ժողովրդին ալ աչքը բացուի։ [Ծ. ԽՄԲ.]

[*].— Արդեօք «Հող ուտես» խօսքն «ընդ քարշ ածիս», կամ «միչտ սուրսկիս» մտքով կարելի չէ՞ առնուլ, անպատճառ տառակո՞ս մեկնութիւն մը պէտք է տանք։ [Ծ. ԽՄԲ.]

— Պետրոս աղա, ինչպես է, որ ձեր ամբողջ ընտանիքը ձեզ նման հարուստ է, միայն դուք եք աղքատ։

— Ես ինձ համար եմ աղքատ, պարոն, ուրիշների համար հարուստ եմ։

ՆՈՐ ՏԵՍԱԿ

Ամերիկացի գյուտարարները ամեն տարի նոր գյուտեր են անում, որոնք մեծ օգուտ են տալիս մարդկությանը։ Ամերիկացի գյուտարարները ամեն տարի նոր գյուտեր են անում, որոնք մեծ օգուտ են տալիս մարդկությանը։ Ամերիկացի գյուտարարները ամեն տարի նոր գյուտեր են անում, որոնք մեծ օգուտ են տալիս մարդկությանը։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՆՔԱՐԱՆ

Հայկական հանքարանի մասին։ Հայկական հանքարանի մասին։ Հայկական հանքարանի մասին։ Հայկական հանքարանի մասին։ Հայկական հանքարանի մասին

NOUVEAUTÉS

PARISIENNES

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑԵՐ

ԳՈՒՆԱՎՈՐ ՀՄԻ ՄԱՀԱՆԱՑ

ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ ԱՄՍԱԳԻՐ 345

ՏԱՐԻ ԱՌԱՋԻՆ ԱՐԻՄԻ 345

ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ ԱՄՍԱԳԻՐ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀՄԻ ՄԱՀԱՆԱՑ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀՄԻ ՄԱՀԱՆԱՑ

ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ ԱՄՍԱԳԻՐ 345

ՏԱՐԻ ԱՌԱՋԻՆ ԱՐԻՄԻ 345

ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ ԱՄՍԱԳԻՐ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀՄԻ ՄԱՀԱՆԱՑ

ՎԱՂԱՀԱՍ ԳԱԶԱՆԱՉՈՑ

20—9

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀՄԻ ՄԱՀԱՆԱՑ

ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ ԱՄՍԱԳԻՐ 345

ՏԱՐԻ ԱՌԱՋԻՆ ԱՐԻՄԻ 345

ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ ԱՄՍԱԳԻՐ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀՄԻ ՄԱՀԱՆԱՑ

ՍՏԵՓ. Վ. ՅՈՒՄՈՒՇԿԻՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀՄԻ ՄԱՀԱՆԱՑ

ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ ԱՄՍԱԳԻՐ 345

ՏԱՐԻ ԱՌԱՋԻՆ ԱՐԻՄԻ 345

ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ ԱՄՍԱԳԻՐ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀՄԻ ՄԱՀԱՆԱՑ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀՄԻ ՄԱՀԱՆԱՑ

ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ ԱՄՍԱԳԻՐ 345

ՏԱՐԻ ԱՌԱՋԻՆ ԱՐԻՄԻ 345

ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ ԱՄՍԱԳԻՐ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀՄԻ ՄԱՀԱՆԱՑ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑԵՐ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆ

Ա Պ Ա Կ

ՀԱՏՈՐ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՍՀ ԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԱԿԱԴԵՄԻԱՅԻ (80)

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՍՀ ԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԱԿԱԴԵՄԻԱՅԻ ՊՐԵՍԻԴԻՈՒՄ
ԵՐԵՎԱՆ — 1980

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆ

Ա Պ Ա Կ

ՀԱՏՈՐ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՍՀ ԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԱԿԱԴԵՄԻԱՅԻ (80)

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՖԻԼԻԱԼԻ ԳԻՏԱԿԱՆ ՍԵՂՄԱԿԱՆ ՀՐԱՏԱՐԱԿՉՈՒԹՅՈՒՆ
ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏԻՊ ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ ԿՈԼԵԿՏԻՎԻ
ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՍՀ ԳԱ ՊՐԵՍԻԴԻՈՒՄ
ԵՐԵՎԱՆ — 1980

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՍՀ ԳԱ ԳԻՏԱԿԱՆ ՏԵՂԵԿԱՏՎԱԿԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆ
ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՍՀ ԳԱ ԳԻՏԱԿԱՆ ՏԵՂԵԿԱՏՎԱԿԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՍՀ ԳԱ ՊՐԵՍԻԴԻՈՒՄ
ԵՐԵՎԱՆ — 1980

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՍՀ ԳԱ ԳԻՏԱԿԱՆ ՏԵՂԵԿԱՏՎԱԿԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆ
ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՍՀ ԳԱ ԳԻՏԱԿԱՆ ՏԵՂԵԿԱՏՎԱԿԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆ